

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

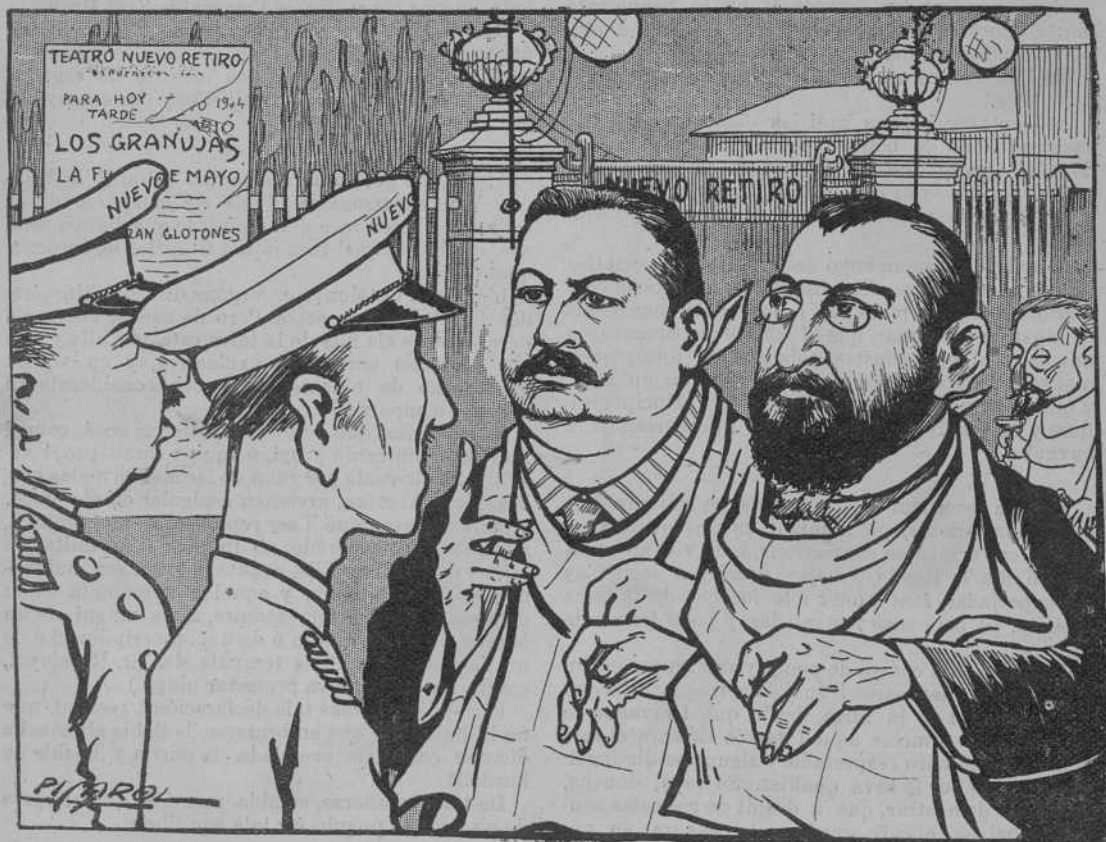
10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

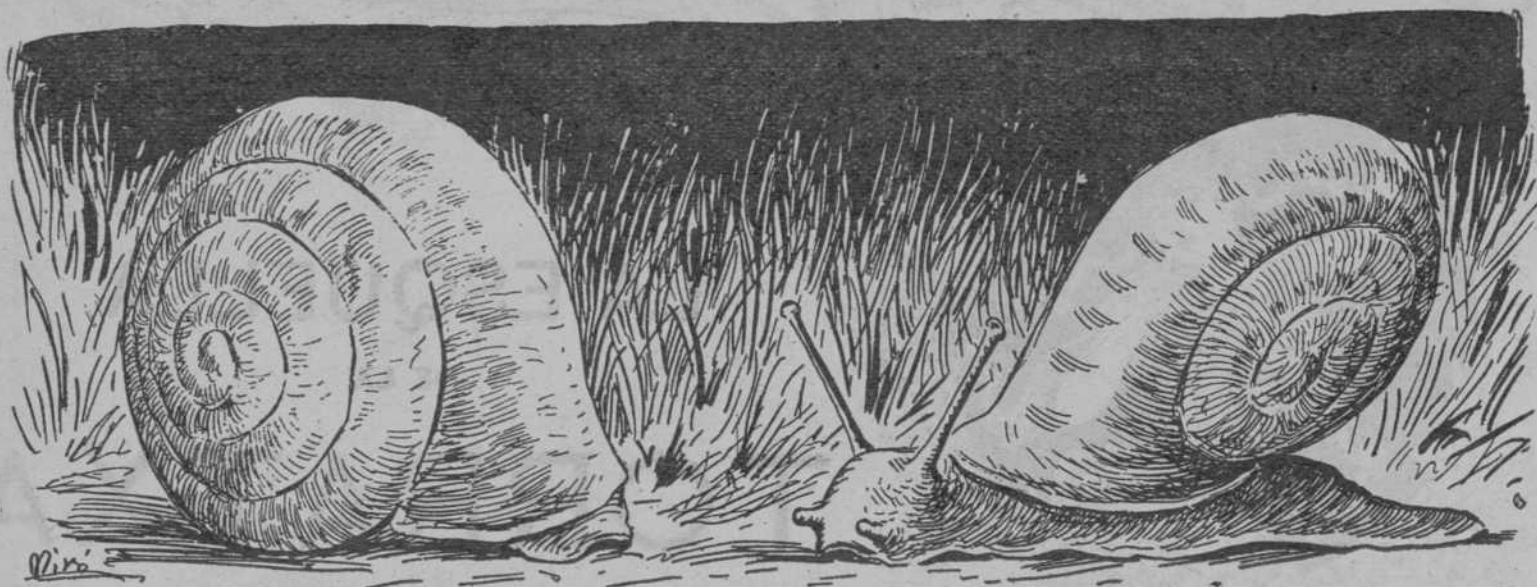
PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

L' ÁPAT DELS REGIONALISTAS

—No deixeu entrar á ningú que porti un gat mort, porque sinó, ¡adiós tiberil

ENTRE CARGOLS

—Ja pots treure la banya, ja, que aquest mes la gent no està per nosaltres.

CRONICA

EL teatro del *Buen Retiro*, ab tot y designarse ab un nom tan castissament madrileny, està destinat á ser el siti predilecte pels esplets regionalistas.

Allá tingué lloch aquell *meeting* famós presidit pel Doctor Robert y amenisat pel cómic incident del gat negre, que adquirí en mans dels companys de causa las proporcions de un símbol. Allá mateix s'efectuá l'últim diumenje l'ápat de germanor, en el qual, prescindint dels comensals, no hi hagué gats morts sobre la taula, ni gats vius dessota d'ella pera llepar els plats.

En Pince, no es un Beco de aquells que donan gat per llebra.

Al contrari: segons noticias demostrá tant bé sas condicions de bon cuyner y excelent organisa-dor del servey, que res tindria d'extrany que si arribava á fracassar el Directori, la majoria dels lligats l'aclamesin president de la Lliga mitj-deslli-gada.

Pera 'l bon desempeñyo del seu càrrech poch tin-dria d'encaparrarse fent discursos: li bastaria confeccionar alguns plats per l'istil dels macarróns del ápat de germanor, que al apareixer, arrencaren una salva d'entusiastas aplausos de tots els comensals. També 'l fogó pot convertirse en un' ara... y quan se tracta de principis ¿quins principis mil-lors y més substanciosos que 'ls que surten de la cuyna?

Els que recordém els banquetes patriótics dels vells esparteristas, que menjant en corporació afer-mavan sas arreladas conviccions, hem vist ab certa fruició que 'ls lligats s'hajan decidit á seguir las sevas petjadas, fent honor á la locució de la terra que diu: «A las penas punyaladas, y bons tragos de ví bó.»

Perque com á consol de penas y amarguras exclu-sivament va disposarse l'ápat de germanor. Els que s'han separat de la Lliga, desde que 'l Fivaller de Besalú va pronunciar aquell famós discurs al rey, suman un número respectable y alguns se distingei-xen ademés per la seva qualitat. Se feya, donchs, necessari demostrar, que á despit de aquestas sen-sibles baixas, encare quedan algomgávars, en nú-mero de un miler, capassos d'asseure's á una ma-

teixa taula y menjar junts sense tirarse 'ls plats pel cap.

Aixís ho demostraren diumenje en l'ápat de ger-manor. Que sigui l' enhorabona.

Naturalment, que ab quinze días ó tres senmanas que 's prengueren de coll per organisar-lo y reclutar comensals, no 's pot dir en puritat que fessin cap miracle. Qualsevol que s'ho proposi els reuneix mil assistents á un *meeting* de carácter bucólich, sobre-tot si 's conta ab el concurs de personas generosas que no 'ls ve de pagar mitja dotzena de cuberts més ó menos, á benefici dels companys de causa que no poden ó no volen arribar á la modesta quota senya-lada, segons las reglas de l'ordre de Sant Bruno.

Ben mirat, més val gastarse 'ls pistrinchs en ápats qu' en eleccions. Dels primers sempre se 'n treu un tip; de las últimas las més de las vegadas no se 'n treuen més que pallissas y desenganyis.

••

Al ápat de germanor no podían faltarhi 'ls brin-dis. Van encarregarse d'ells els cap-pares de la colla, y no feren més que repetir lo que diuen sem-pre, motiu pel qual fora injust titllarlos de inconse-qüents.

L' amor á Catalunya es, segóns diuen, l' inspira-dor de tots els seus actes. Pero de aquest amor ge-neral en tots els fills de la terra catalana, ells y sols ells pretenen tenirne l' exclussiva, y en aquest punt pecan de injustos y de poch considerats ab els seus compatricis.

Be es veritat que de un quant temps ensá, com si no tinguessin camp propi, ó aquest camp propi re-sultés incultivable per rahó de las moltas malas her-bas que s' hi crían, pretenen espigolar en els agens, y aixís declaran que 'l ser republicá ó monárquich, adelantat ó retrógrado, no implica á la unitat de criteri de la Lliga. Ells, avants que tot, son autono-mistas de Catalunya, y aqueixa autonomia están disposats á admétre-la sempre, aixís vingui de un Maura, de un Sa'merón ó de un... ¡horripflinse! ó de un Lerroux. (Paraulas textuales del Sr. Russinyol, contra las quals no va protestar ningú.)

Per arribar á unas tals declaracions, ¿veritat que no hi havia per qué embrutarse 'ls llabis ab aquells dicteris contra la bretolada, la purria y 'ls fills de burdell?

De totas maneras, sembla mentida que després de un ápat se puguin fer tals equilibris.

EL SENYOR M' ENRICH

No hi fá res que se 'n vajin de Catalunya, impossibilitats de viurehi, artistes de gran valia. Per molts y distingits que siguin els emigrants, no s' agotarà may la mina dels intel·lectuals, assombro de propis y extrany, ara y sempre y per tots els sigles dels sigles.

Que se 'n vajin tots els que aquí no hi estiguin bé: bon vent y barca nova.

Aquí tenim una cria de super-homes, als quals cap dels qu' emigrian te prou talla per descordarlos las sabatas. Poetas, prosistas, crítics, filòsops, tot un sistema planetari d' astres de totas las magnituds giran alrededor de un sol esplendent de riquesa, designat ab el nom vulgar de Martí, un gran *Mecenas* catalá, y fins, en cassos extraordinaris, un gran *Me comes* de més á més.

¿Per qué anarse'n, per exemple, á la terra dels cigrons, havent'hi á Barcelona qui pot pagar á la *joventut* intelectual en massa totas las monjetas necessarias á la subsistencia, y si fan tanta bondat y son ab ell ben dócils y una miqueta adulators, al-

El Nabab Martí es propietari de una porció de fincas urbanas, cobrant mensua'ment un gran número de lloguers. Donchs bé: els super-homes que cria y alimenta, no sols li escriuhen la revista, sino que per torn rigorós li omplan els recibos dels lloguers, de manera que cada *inquilino*, ab el *re-cibo*, adquireix un autó-grafo que val més, infinitament més, que la cantitat que abona en concepte de lloguer.

¡Recibos de lloguer de puny y lletra, quan no de un inspirat poeta, de un celebrat prosista; quan no de un fondo filòsop, de un crílich eminent... quina ditxa ser *inquilino* del Sr. Martí!

Els recibos fins ara més estimats son els del senyor Pujulá y Va-

gún *biftch* de més á més?

¿Quina necessitat de anar á corre aventuras á terras extranyas, tenint á casa aquesta bona proporció?

La cria de poetas, prosistas, crítics y filòsops donan mostres de lo que valen en un senmanari que, desgraciadament, no llegeix ningú més que ls que l' escriuhen, y encare aixó es duptós, perque certas cosas, si las tornessin á llegir, no las imprimirian. Pero n' está content l' amo, 'l que paga, quan no ab diners, ab techs y refrigeris, y ab aixó n' hi ha prou.

Pero no es pas precisament escribint pei públich com alcausa majors mereixements tota aquesta joventut, que componen els Cadets de Catalunya, al servey del Nabab Martí.

lés. Son molts els *inquilinos* que 'ls fan enquadrar, pera col·locarlos en el lloch preferent de la sala de rebre.

P. DEL O.

GUSPIRAS

¡Quina tristesa solcar la mar

—L' arcalde semblará l' altre, pero ríguinsen d' aixó: el que remeni las peras seré jo.

—¿Es dir que no 'ns poden admetre?

—No; porque encare que l' edifici está fet, ara resulta que no tenim llits, ni roba, ni metjes, ni medicinas.

TÉ RAHÓ

—¿No es bien trist, pera un guardia de sentimientos nobles, tener que ir vestido d' hivern en medio del estiu?

quan ja 'l cap s' ompla
de cabells blancs!
Deixar per culpa
del negre etzar
una fracció de familia
y engrunas escampadas d' amistat ..
Per qui amor patri
senti surar
quan l' infantesa,
capoll tancat
d' ideas amplas
y hermosos plans
sols bategava inconscienta
encarada als xichs plers y als grossos mals,
quina tristesa
solcar la mar
quan ja 'l cap s' ompla
de cabells blancs!!...

El vent t' arrencá, llevors,
y á caball seu voleyant,
te va deixar dins d' una escletxa
d' un barranch esllavissat.
Una gota de rosada
cristallina t' acotxá
desensopint el grill blanquíssim
entre dos alas prempsat.
Veus el sol á la esquitllenta
una part d' any, quan se 'n vá,
minvada la potencia seva,
novas nits á enlluminar.
Abalansada, tens sempre
un fons inmens al davant;
prou probas d' aixecar la vista
vers al cel pintat de biau...
La pluja al cáure 't descalsa,
lo vent te fá bellugar
y en ton brandeig se 't fan feridas
y perts plétora de sanch.

J. COSTA POMÉS

HOSPITAL

En vista de tot lo qual,
el desventurat malalt

que ha d'anà á aquest Hospital
s'hi porta 'ls trastos.

L' ESTIU

LA MILLOR SOLUCIÓ

En las edats remotas del món, l'estiu no existia. L'home, si no tan civilisat y provehit de adelantos, més felís que avuy, vivia en perpetua primavera, sense sentir, com vulgarment sol dirse, fret ni calor. ¡Quina existencia mes descansada y tranquila! Ni panallóns d'hivern, ni granalladas d'estiu, ni brasers, ni vanos... Una uniformitat de temperatura que donava gust y una economia en els gastos que contribuïa en gran manera á mantenir l'equilibri del pressupost.

Pero l'home 's cansa de tot, hasta d'estar bé. Va succehir, donchs, que un dia, aburrit d'aquella dolça tranquilitat que tants mals de cap li estalviava, cridá á Nostre Senyor—que llavors encare 's cuydava una mica de la Terra—y va dirli:

—Senyor, tinch el sentiment de comunicarvos que aixó 'm cansa.

—¿Qu' es aixó?

—Aquesta monotonía termométrica, que no permet trobar cap diferencia entre 'l mes de Desembre y 'l de Juliol.

—¿Y qué voldrías tú?

—¡Qué se jo! Una mica de calor, una mica de fret, una punteta de varietat que amenisés la enervadora dolcesa d'aquest clima sempre 'l mateix.

—Está bé: quedarás servit á la mida del teu gust. Establiré hivern y estiu, y en ells trobarás tú l'amenitat que desitjas.—

Semblava que la cosa estava arreglada, pero ni Deu ni l'home contavan ab la huésped. Y la huésped va ser que, apenas hagué Nostre Senyor pronunciat las últimas paraulas, una colla d'animals,

—Y donchs ¿cóm us ho arregl'areu ara 'ls toreros si 'ls cantants us quitan la feyna?

—¡Pues mira, mus haremos flaires! ..

que á la qüenta las havían sentidas, comparegueren en actitud tumultuosa en el siti de la conferencia, protestant ruidosamente contra la promesa que 'l Pare Etern acabava de formular.

El primer en enrahonar va ser el gos.

—No l' escolteu, Senyor, al home—va dir:—es un ximple y no sab lo que 's demana.

—Estant bé com estém, ¿per qué cambiar?—va anyadir la marmota.

—Y sobre tot—observá la cigala—¿quí l' ha autorisat pera solicitar, ell sol, alteracions en la temperatura, sense buscar primer l' opinió de las demás bestias?

—Poch á poch!—va dir Nostre Senyor tement que l' aludit, qu' era allá present, s' enfadés:—l' home no n' es de bestia.

—Pero ara 'l fa—va replicar el gat ab la seva proverbial frescura.

—Calmeuvos y sigueu més enrahonats. Heu de considerar que 'l Senyor es el rey de la creació y,

equivocat ó encertat, mereix que se 'l complagui. Ja que á n' ell aquesta igualtat de temperatura 'l molesta, ¿per qué li haig de negar la modificació que 'm solicita? Per altra part, ¿qué n' heu de fer vosaltres de aquest cambi? ¿Qué hi perdeu ab aixó?

—¡Pues no hi hem de perdre!—exclamá 'l gos, adressant extraordinariament las orelles:—De no tenir calor ni fret á haver de sufrir las alternativas de las estaciones, me sembla que alguna diferencia deu haverhi.

—Sí, pero ell es l' home...

—Y nosaltres las bestias!...

Comprenent Deu que per aquell camí la polémica anava á ser molt llarga, y no podent tampoch desconéixer que las pobras bestiolas tenian bastanta rahó, determiná acudir al pasteig, oferint als animals protestants algunas compensacions que 'ls fessin depositar la seva actitud.

—Bueno—va dir:—he donat paraula al home d' establir las estaciones, y faria un mal paper tornant

enrera. Pero com que á vosaltres també us estimo y desitjo tenirvos contents, á cambi de lo que tal vegada perdeu ab aquesta petita innovació, vaig á fervos uns quants obsequis.

Y anomenant als animals presents un á un y despatxantlos una vegada enterats de la seva voluntat, Nostre Senyor va seguir dihent:

—A tú, gos, ordenaré al home que cada istiu te fassi esquilar per un gitano.

A tú, gat, manaré que 't pentinin.

Tú, marmota, dormirás tot l' hivern.

Tú, cigala, cantarás tot l' estiu.

El caball, en els mesos de calor, será obsequiat ab un barrat de palla.

El pardal correrá pels camps y 's menjará 'l grà.—

Y aixís successivament, va anar desarmant á totes las bestias sublevadas, colmantlas ab els espléndits dóns de la seva bondat infinita.

Ja no quedava allí cap animal, y Deu y l' home tornavan á ferla petar, celebrant la relativa facilitat ab que havian resolt el conflicte, quan aparegué de prompte una bestia resagada. Era la mosca.

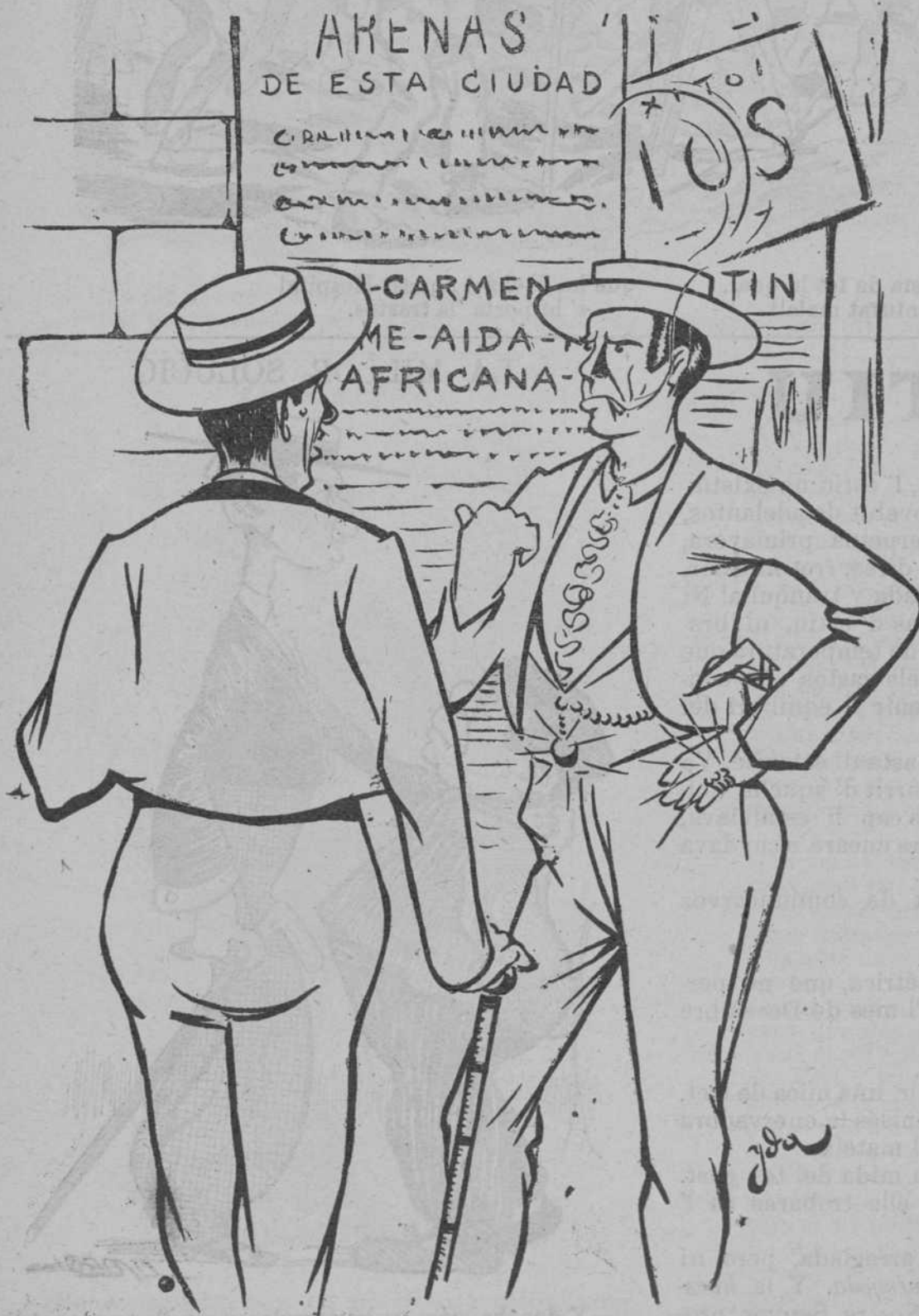
—Y á mí, ¿qué 'm concediu?—preguntá l' atrevit animalet ab sa veu casi imperceptible.

—¿A tú?—exclamá Nostre Senyor, que ja estava cansat de fer regalos:—A tú res. ¡Au, fora d' aquí, trapassera!...

—Donchs us adverteixo que, en venjansa de la vostra desatenció, durant tot l' estiu me dedicaré excludivament á atormentar al home, aburrintlo y marejantlo de nit y de día.—

Y emprenent el vol, va desaparèixer.

A LA RECÍPROCA

—¿Zabes tú lo que digo? Que zi ezos cabayeros continúan cantando en las Arenas, nozotros debemos irnos á lidiar toros al Liceo.

ELS QUE MENJAN

—¿Qué hi hagut per postres al tiberi regionalista?
—Bunyols.

ELS QUE VOLEN MENJAR

—¿Cóm es qu' estás tan trist?
—¡Hauría de venir un altre orfeó, home! Aixís aixó s' animaría una mica... y tindríam motiu per anar á fer un xefís á Vallvidrera.

—¿Heu sentit?—va dir l' home acostantse á Deu.
—Sí, pero no t' espantis. Ja qu' ella t' vol amohinar, fes una cosa: máta-la.

—¿Cóm la mataré?

—¡Ah!—va respondre Nostre Senyor arronsant las espatillas:—¡Tú mateix, arréglat!... Quedas autorisat per matarla del modo que vulguis.—

Y aquí tenen vostés explicadas tres cosas:

Perqué hi ha estiu;

Perqué en aquest temps las moscas son tan pesadas,

Y perqué cada hù té 'l seu modo de matar moscas.

A. MARCH

TERRA ALTA

Una casa tinch á fora,
bonica y engrescadora,
dalt d' un cim molt espadat,
y sa vista
no es pas trista:
abarca la immensitat.

Es modesta y molt senzilla,
neta y blanca, sempre brilla
sota un cel blau resplendent,
y riallera
y encisera
sempre guayta á sol-ixent.

Tan bon punt el sol se lleva
ja reb la caseta meva
sos xardorosos petóns.

Si á la posta
ja s' acosta
també li envía expressions.

Al hivern al banch de l' era
m' hi assento y va de primera
quan el sol s' hi ha allargassat
y fret fassi
ni que glassi
hi estich molt atemperat.

Y al istiu, sota la parra,
molt poch á mí m' encaparra
que diguin que fa calor,
que a l'á sota
jo hi tinch tota
comoditat y frescor.

Al costat tinch tres capsadas
ab viandas molt ben cuidadas
y al davant bonichs jardins,
y de flayre
n' omplan l' ayre
las rosas y llessamins.

Tinch un galliné á la vora
ahont hi cantan á tot' hora
y ab goig un remat de galls,
y s' engreixan,
may se queixan
fins al fé 'ls darrers badalls.

Casi lo que 's necessita
per viure es de la cullita,
y aquella fruita del trós
es tan sana,
que fa gana
menjá un fruit tan delitós.

¿Quí millor donchs podrá estarne
á n' al món? Si aixó es gosarne
de goigs purs de tota lley,
que á Terra alta
res hi falta
y estich bó y millor qu' un rey.

Y quan veig á terra baixa
á tants qu' esperan la caixa,
neurótichs y demacrats,
si podfa
jo 'ls durfa
á Terra Alta á tots plegats.

L' AVI RIERA

CONSUMS

Ufana, satisfeta, més alegre que unas Pasquas, la Comissió municipal de Consums ha fet públich l'estat de la recaudació obtinguda durant el mes que acabem de passar, comparada ab igual període del any anterior.

La demostració, baix el prosáich punt de vista dels ingressos, es altament satisfactoria: ¡tot pujal! Una comissió que de bona fe miri per casa—per la Casa Gran—¿qué més pot desitjar?

Al primer cop de vista, s'observan en la classificació de las especies anomalies curiosas. Verbi gracia: Barcelona, durant el passat juny ha gastat en carn y peix únicament *set mil* pessetas més que l'any de l'altre any. En cambi, en líquits, ¡esgarrí-físe! l'augment es de *setanta dugas mil* pessetas.

¿Qué vol dir aixó? Que si en quant á menjar no hem millorat gran cosa, per lo que toca á beure, estém representant davant del món un paper l'uhí-díssim, que la Comissió de Consums y la Tresoreria municipal no deurán deixar d'agrahirnos.

Resultat—y aixó es lo positíu y lo que á la Comissió l'ompla de goig:—qu'entre carn y peix, líquits, *otras especies*, arbitris y adeudos menors, l'augment d'aquest mes de juny, comparat ab el juny del any passat, ascendeix á la respectable cantitat de 136,901 pessetas, ó dit en moneda més grossa, més de 27 mil duros.

Davant de tan bella xifra, ¿quí será l' que regategi á la Comissió l'seu aplauso, encare que—la veritat sigui dita—quan ella ha cobrat aquesta cantitat, será segurament perque nosaltres l'hem pagada?

Pero la qüestió, més fredament considerada, té un altre aspecte que l'observador seré no pot ni deu passar per alt.

Aquest augment de recaudació de drets ¿á qué es degut? Ha d'atribuirse al natural desarrollo de Barcelona y al major consum que ab aquest desarrollo deu anar aparellat?

Si aixís fos, poca gloria li correspondria en veritat á la candorosa Comissió. ¿Qué té de particular que consumintse més aquest juny que l'passat, els ingressos dels fielats hajin també crescut en la deguda proporció? A més consum, més entradas; á més entradas, més pagos. Tot aixó no requereix talent ni suposa mérit de cap classe.

Al contrari, ¿se deu potser aquest bonich augment de recaudació al major zel de la Comissió que avuy administra l'ram?

Llavoras la cosa es més seria y porta l'esperit á un altre ordre de meditacions.

En efecte: si ls 27 mil duros recaudats de més durant el juny del 1904, gracias als solícits cuydados de la Comissió actual, cubreixen á n'aquesta de gloria, ¿cóm queda, qué pensar de la Comissió que hi havia el juny del 1903 y que degut indubtablement al seu poch zel, va recaudar 27 mil duros menos?

Y, sempre partint d'aquesta base, ¿no creu el lector que convindria que aixó s'aclarís y que fins sería curiós saber quíns eran els honorables pero negligents conceja's que l'any del any passat componían la Comissió de Consums y que ab la seva ineptitud van ocasionar á la ciutat, *en un sol mes*, un perjudici vist de *més de 27 mil duros*?

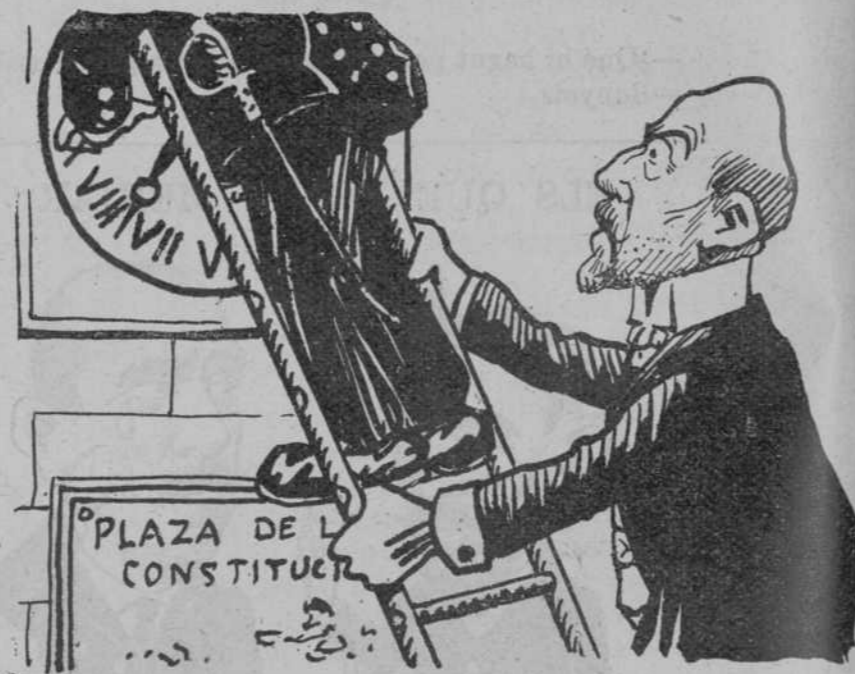
Hi ha que escribrinarho aixó, perque, caballers, 27 mil duros no son 27 céntims.

Y á Barcelona—ja ho diu el ditxo popular—no val á badar.

MATÍAS BONAFÉ

El senyor Marial ha mirat si als tinters de las oficinas municipals hi ha tinta.

El senyor Marial ha assistit á l'operació de donar corda al rellotje de la Casa Gran.

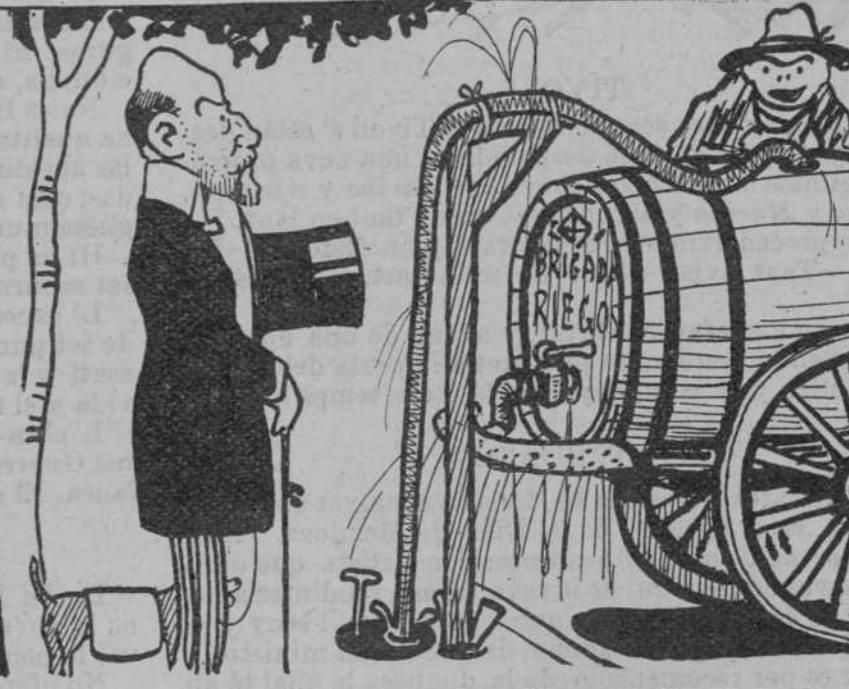

El senyor Marial ha passat revista al servey de llimpiesa.

UN RAMILLET DE GACETILLAS Ó MOLT SOROLL Y POCAS NOUS

El senyor Marial ha analisat l'aufals que menjan els caballs de la guardia.

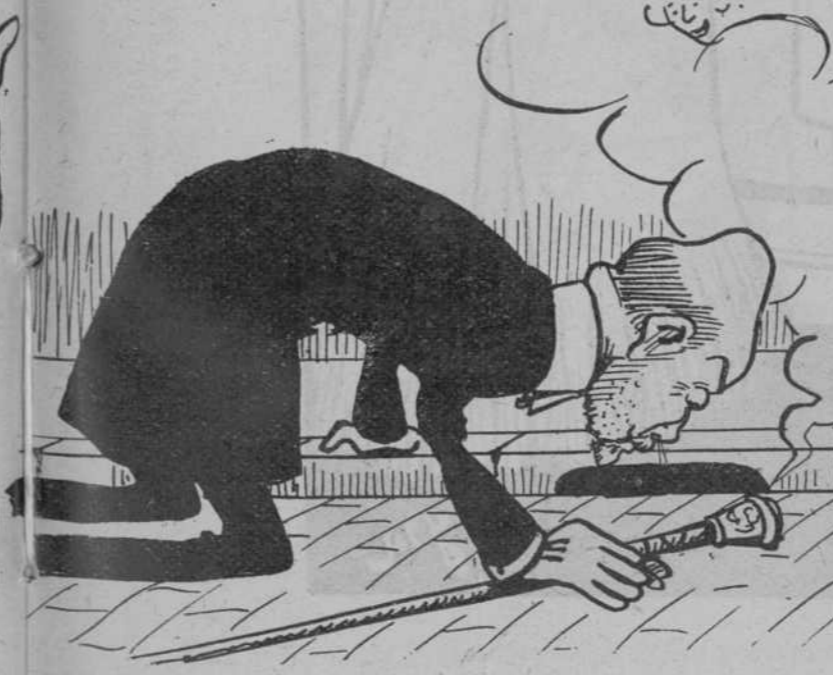
El senyor Marial ha anat á veure cómo s'omplan las botas de riego.

El senyor Marial ha dat un vistasso al Ensanche.

El senyor Marial ha inspeccionat el casco... antich.

El senyor Marial ha examinat l'estat de las cloacas.

Y ab tot y tanta masega —y tanta sollicitut, resulta, germans caríssims,—qu'estich feta un camp perdut.

TÍVOLI

Ja fá dugas ó tres senmanas que al Tívoli s' están despedint, y després de cada despedida vé una nova prórroga, repetintse las mateixas funcions: *Marina y Africana*, *Africana y Marina* y alguna *Boheme* de tant en tant.

Aixís procedeixin els enamorats quan festejan.—Me 'n vaig.—Tant aviat!—Si... Es molt tart...—¡Y cá ha de ser!

Y tornen á agafar las cartas, y al cap de una hora encare diuhen lo mateix, de peu dret á la porta del carrer.

El públich y la companyía ja fá molt temps que festejan.

NOVEDATS

El Sr. Linares Rivas ens ha donat á coneixer una nova obra seva, en el benefici de 'n Diaz de Mendoza. Títul: *La estirpe de Júpiter*. Assumpto: Un artista que olvida á la seva modelo, qu' es la seva mussa, rendintse á las seduccions de una duquesa que li fá perdre 'l seny y la salut. Quan el pintor s' adona de que si un ministre 'l favoreix es per recomenació de la duquesa la qual té ab el conceller de la corona relacions molt íntimas, es quan se decideix á rompre ab ella, á impuls de la dignitat mes

que dels celos, y torna als brassos de la seva mussa inspiradora, de l' única dona que 'l compren y que 'l estima.

No s' distingeix, com se veu, aquest assumpto per la seva inventiva: en el teatro y en la novela ha sigut tractat multitud de vegadas, y res de nou hi ha que buscarhi, com no siga la pintura dels personatjes, la combinació de las situacions y 'l diálech.

El Sr. Linares Rivas se preocupa del últim de una manera tan exclussiva, que no tem desnaturalisar las figuras, ni tampoch comprometre els rasgos de observació felis, que de quan en quan apunta.

No es la psicologia, ni es tampoch la passió lo que dona qualitat als personatjes, tots els quals sembla que se las apostin á qui d' ells dirá frases mes cáusticas y agudas, com si dintre de la boca en lloch de llengua hi tinguessin un fuet.

Hi ha passatjes en que 'l diálech sembla un contra posat espurneig de focs artificials.

L' excessiva aflluencia de ingeni ofega altrás qualitats de tot punt indispensables en tot autor dramátich que senti y 's proposi fer sentir avants que tot el calor de la vida y el sentiment de la realitat.

L' obra molt ben desempenyada per part de las senyoras Guerrero y Suárez y 'ls Srs. Díaz de Mendoza y Palanca. El decorat escénich verdaderament espléndit.

De *La Montalvez*, comedia del Sr. Quintanilla, basada en la novela del mateix títul del ilustre Pereda, casi no val la pena de parlarne.

No ofereixen las novelas del insigne escriptor montanyés assumpto teatable,

La Montalvez, qu' en el llibre resulta deliciosa, portada

LAS COMEDIAS DEL ESTIUHEIG.—I.

Preparatus pel viatge.

al teatro's fa pesada, y encomana una nyonya irresistible.

Tal es l'efecte que va produhir en la generalitat del públich. ¡Quina báscula mes apropósit pera pesar figas!

CATALUNYA

Una nova traducció: *Catalina*, comedia de Lavedan.

Si no recordo mal, la Mariani l'havia donada á conèixer al públich de Barcelona, á pesar de lo qual la producció resultá com nova per una gran part del públich.

Catalina va ser premiada anys enrera per l'Academia francesa, y es digna de una distinció de aquest género, per l'equilibri de l'acció, las bonas proporcions del desenvollop y la manera de produhirse dels personatjes.

Pero las novas corrents del teatro que pagan tribut preferent á la intensitat de la vida y á la senzillés en la manera de conduhir un' acció, repudfan tots aquests medis vells, massa teatrals, excessivament artificiosos. El mateix Lavedan, pensant mes en l'emoció del públich qu' en las distincions académicas, escriu avuy de una manera molt distinta.

Aixís y tot *Catalina* s'aguanta bé, desperta l'interés y en alguns passatjes fins arriba á commoure.

La protagonista troba una intérprete justíssima en la Sra. Pino. El pare serzillot y modest está interpretat á la perfecció pel Sr. Balaguer. Hermosíssima la Srta. Catalá: se comprén que son cusi, 'l Sr. García Ortega, fugí ab ella. ¿Quí no fugiria ab una dona tan seductora?

Els demés actors molt encaixats en 'os respectius papers, realisant un conjunt digne d'encomi en tots conceptes.

N. N. N.

EL PRIMER BANY

Com que soch molt moderat en totas las mevas cosas, (per mes que no ho sigui gens en ideas y altres ordres) tractantee de pendre banys sempre tinch pó de fer d' hora.

Sempre trobo qu' es de jorn per aná á ensenyar las formas á «La Sirena», al «Neptú» ó á la «Junta de Senyoras.»

El mortal que pot lluhir una esquena ample y llustrosa, uns *biceps* ben conformats y unas cuixas ben rodonas, comprench que tingui 'l desitj de passejar per la sorra de la platja, al natural la seva figura hermosa.

Aquests, per quins ha sigut la *Naturalesa* pródiga, abocantlos els primors de la estética y la forma;

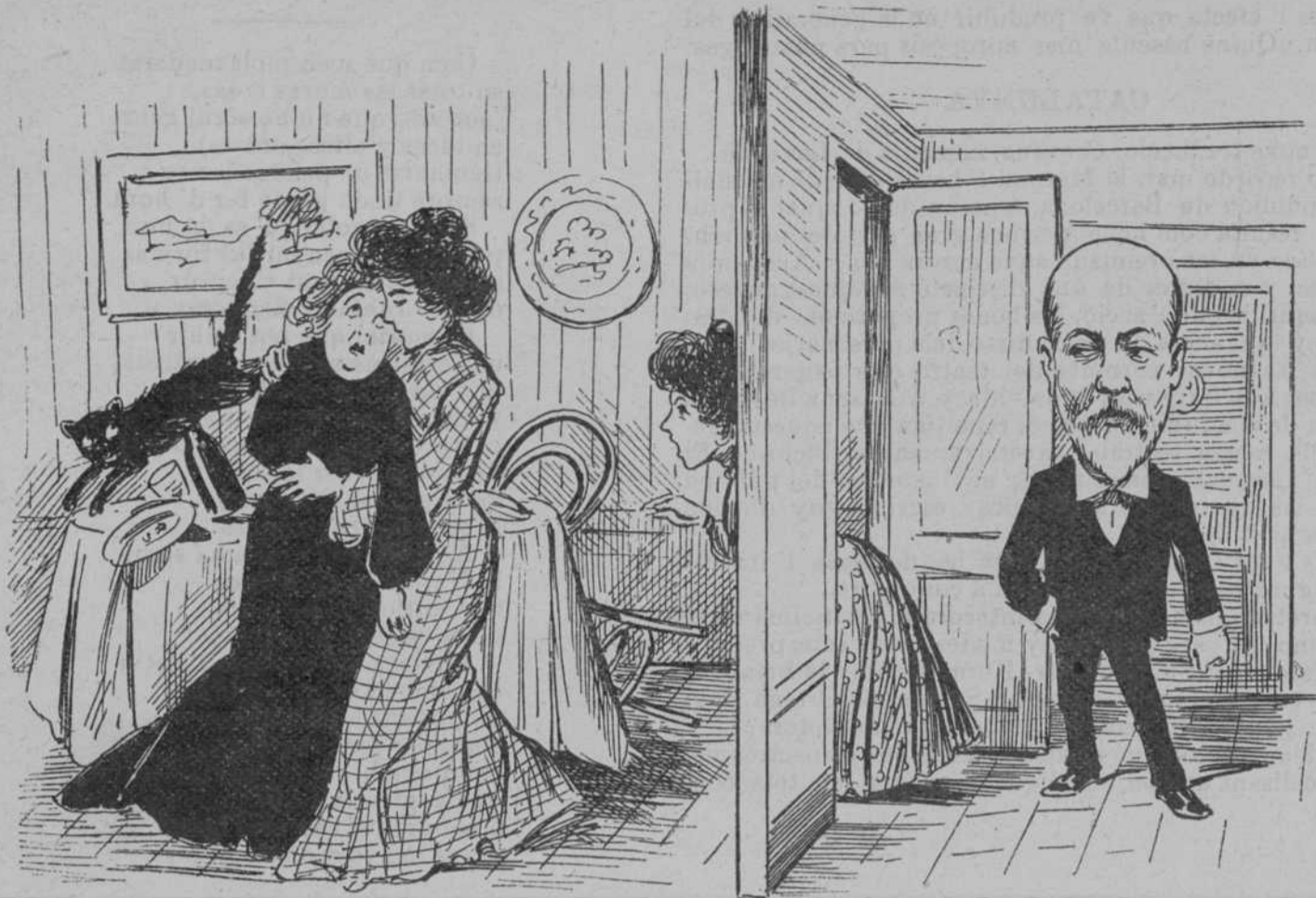
Aquests qu' esperan l'estiu ab candeletas, y 's moren, no per aná á pendre banys sino, per fer patir donas, comprench—dich—perfectament, que vagin aixís que poden á pendre pel cap mes baix... dotze banys cada sis horas.

LAS COMEDIAS DEL ESTIUHEIG.—II.

—¿Las joyas? May las portém quan aném á fora. ¡Es tan fácil un robo ó un extravío!...

QUID PRO QUO

—Senyora, hi ha un tal Nelo...
—¡Jesús, María, Joseph!

L' ÚLTIM FIGURÍ

Una elegancia.

Pero 'l quí, com jo, tot just
arriba á la mida d' home;
que la canya d' un cohet
posada al sol, fa mes ombra
que la que pot projectar
sa escarransida persona;

El qui posa al descubert
quan se despulla á «La Concha»
un sach d' ossos sense carn,
y un xich de carn sense torna,
y un *tapa-rabos* molt gros
que l' individu no l' ompla;

El qui té 'ls brassos groixuts
com la canya d' una escombra,
y 's posa las mans al cap
y sembla unas estisoras;

Qui 'l fondo no té dolent
per mes que hi tingui la forma,
y que per sas aficions
no pretén plaure á n' els homes,
y per son físich mesquí
tampoch agrada á las donas,
ara diguin, caballers,
aquest ¿quina pressa porta
per aná á ensenyá 'ls *fluviols*
y á fe 'l burro per la sorra?

Si vol pendre un bany á gust,
bé pot ferho sense moure's
de dintre del seu piset
y fins de la seva arcoba.

Jo per ara, 'l primer bany,
li pres ab la regadora,
el gibrell de rentá 'ls plats
y una olla d' aygua tebiona.

Cada estiu, quan ja tothom
s' ha mitj dissipat á copia
de pendre bany y está tip
de remullarse la conna,
jo encare me 'n vaig al mar
á l' hora mes calurosa,
y toco l' aygua ab els dits
per saber si es calentona...

—¡Uy qu' es freda! es massa aviat,
ja vindré demá á aquesta hora...—

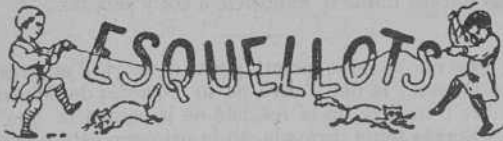
Y cada día 'l mateix,
y l' home á casa se 'n torna,
y altre cop vinga 'l tupí,
el gibrell, la regadora,
y vinga foch al fogó,
y vingan banys d' aygua dolça...

Jo tinch por que fentho aixís,
el primer de salabrosa
potsé 'l pendré per Nadal...
y aixó sí que salat fora.

Nada, nada fora por,
demá mateix, jo en persona
baixo al mar y prenc el bany
ben agafat á la corda.

Pit al aygua, y si sentiú
contar d' un náufrech la historia,
seré jo qu' hauré intentat
anar nadant á la bota.

PEP LLAUNÉ

Ja tením arcalde.

Molt han tardat en Maura y en Rothwos á decidir-se; pero al últim n' han sortit. Y n' han sortit de una manera ó altra. Jo fins arribo á creure que si han estat tan temps á determinar-se, es perque no trobavan la manera de ferho tan malament com desitjavan. Pero per fi han dit:—Cap de pitjor com aquest!

Y han extés el nomenclament en favor de D. Gabriel Lluch y Anfruns.

•••
Molts de vostés preguntarán:—¿Quí es aquest senyor?

Vagin llegint y ho sabrán.

Va comensar la seva carrera política á la *Crónica de Cataluña*, periódich progressista dirigit en aquell temps per D. Teodoro Baró, redactor principal avuy de l' *Avi Brusi*.

De la *Crónica* passá á ca la Ciutat, en l' época aquella en que no 's feyan altras eleccions, que un arreglo d' actas en el cassino fusionista. De manera qu' encare que ha desempenyat distintes vegadas el càrrech de regidor y de tinent d' arca'de, no ha degut may l' acta al cos electoral de Barcelona.

A las ordres de 'n Rius y Taulet, de aquell arcalde famós que deixava fer als regidors lo que volían, ab tal que no possessin trabas á la seva megalomania, era un dels més aprofitats.

En un viatge que feu á Granada ab D. Francisco deixá recorts de la seva galanteria.

•••
Més tart quedá distanciat dels elements constitucionals ortodoxos, anantse'n junt ab D. Manuel Henrich, ab en Gamazo y en Maura, en una forma sempre molt passiva. Va deixar senzillament que se 'l emportessin.

Per últim y sense ni ell donarse'n compte se transformá de lliberal en conservador.

Y ara, per fi, l' han fet arcalde de R. O. en apariencia; pero en realitat arcalde de D. Manuel Henrich. Un ninot ab cordillats lligats en l' época de la *Crónica de Cataluña*.

Un rebrot del caciquisme més denarit y casulá.

•••
No creyém que 'l tal nomenclament pugni satisfere á ningú. Els mauristas de la última fornada 'l titllarán de insignificant. Els conservadors recordarán

BALANS DE LA TABACALERA

—Els materials serán bruts,
pero 'ls negocis son nets.

NOTICIA ILUSTRADA

«El Presidente de la Diputación Provincial ha sido nombrado gentil-hombre de cámara.»

que ha sigut progressista. Els companys de causa 'l mirarán ab prevenció com á caciquista. Els republicans tindrán en compte que sols en una cosa s' havia distingit: en fer xanxullos electorals.

Y 'ls partidaris de qu' en la corporació municipal se fassi exclussivament bona administració, dirán que com á advocat ha defensat interessos particulars contraris als del municipi, y que tal vegada encare tingui avuy entre mans algun plet de aquesta classe.

•••
En resum: el nou arcalde es un dels pochos poli-

UN DESAHUCI

A la torre del Port la treuhen de casa. ¿Será tal vegada que no pagava 'l lloguer?

tichs de tercera ó quarta fila capás de acceptar un cárrech tan espinós, per lo mateix qu' es incapás de donarse compte de la seva gravetat.

Ens trobém en plé istiu; pero encare que no 'ns hi trobessim, jo 'ls asseguro que suará.

Entre las adhesions al ápat de germanor, s' hi conta la de 'n Pere Grau Maristany, Comissari regi.

¡Qué s' hi ha de fer!

Sempre en Pere Grau, tan encarinyat ab els noys d' estudi!

¡Cóm riurían els Crusados si ressucitessin!

Riurían, sí, fins á reventarse, al veure encesa la guerra civil entre 'ls Liceístas, fins al extrem de no entendres en lo relatiu á la designació d' empresari, y en lo referent á concedir la subvenció al que resulti designat per majoría de vots.

No falta qui tem qu' en la próxima temporada el Gran Teatro restará tancat.

Pero sense ópera no quedarém.

Lo que pot succehir es qu' en lloch de donarse á l' hivern, se dongui al estiu y en un local més espayós y molt més fresch que 'l Liceo. En las Arenas.

En compensació podrán donarse en el Liceo, si no corridas de toros, corridas de propietaris.

Días passats un automóvil ab un xich més esbosina á un guarda barreras de la línea de Sarriá.

L' endemá un altre automóvil va fer mal á una criatura en el Passeig de la Diputació.

¡Es un gust aquest sport tan aristocrátich, destinat á fer la competencia al tifus y á la tuberculosi!

La febre de Barcelona y la febre de la velocitat... Dos cusinas germanas!

Els treballadors que per ordre de 'n Boladeres, en vigílias de la vinguda del rey, van anar al Museo municipal á trasbalsarho tot, se troban ara ab que no 'ls han pagat, y ab que ni menos saben á qui dirigirse per cobrar.

Al ex-arcade Boladeres li han donat una gran creu; en cambi 'ls pobres treballadors carregan cada un ab una de petita que pesa més que la gran.

La veritat es que 'ls treballs varen disposarse per capritxo del arcade y sense acort previ del Ajuntament.

De manera que á dreta lley qui 'ls ha de pagar es qui va manar que 'ls fessin.

¿No li sembla, Sr. Boladeres?

Ja veurá: consúltiho ab las patillas.

¿Es possible que hi haja qui pensi trasladar á distints punts de la ciutat las estátuas del Saló de Sant Joan?

¡Pero quí sab!

Tal vegada troban que en el punt que ocupan, ab els aires humits se robellan y treuhen verdet. Quí sab també si están resentidas, al veure que á n' en Rius y Tauler li han erigit un monument per ell tot sol, y ellas, en cambi, ab tot y ser personatjes de major categoria, s' han de contentar servint com de floreros.

¡Vajin á saber lo que pensan aquellas estátuas en sas llargas horas d' exposició á sol y serena!...

Per no haverse pogut posar d' acort l' empresa de Romea y la del Teatro de la Comedia de Madrit sobre l' import de la rescisió de la contracta que 'l Sr. Borrás tenia firmada ab la primera, está á punt de armarse un plet.

Romea diu:—Vull cobrarlo per lo que vosaltres l' aprecieu.

Y la Comedia contesta:—No te 'l vull pagar sino per lo que tú l' apreciavas.

En Borrás, en cambi, ja te assumpto per ferse escriure una comedia de costúms teatrals que podría titularse: «¡Lo que té ser guapo!»

Curiositats de la Exposició de Sant Lluís:

A la sala de concerts hi ha un' orga que conta 5 teclats, 140 registres y 10,059 tubos. Aquest instrument pot emetre 17 mil milions de sons distints. Pera ferlos sentir tots per espay de un minut cada un foran necessaris 32,600 anys. ¡Bona edat pel que tingués el privilegi de no morir-se fins á haver sentit tots els sons de l' orga de Sant Lluís!

Respecte á estátuas n' hi ha de molt xocants.

Com per exemple: un Mefistófeles de sofre enviat per la Luisiana, y una Muller de Loth de sal, de un altre Estat que posseheix moltes salinas. L' Alabama, célebre per las sevas minas, exposa un vulcá de ferro montat sobre un sócol de carbó. El Minessota, que alimenta un número inmens de remats, ha fet executar en mantega l' estátua colosal de Joan Stewart, fundador de la primera mantegaría americana. Ab las calors, no se sab quína forma pendrá la tal estátua. El Mississipi está representat per una estátua gegantesca de borra de cotó; y l' Utah, terra d' abellas, per una estátua colossal de cera.

Aixís es com entenen l' art en aquell país dels grans negocis.

Tot ho fan gros. Hi ha un formatje de 4,000 kilos de pes.

De un periódich vienés.

En el parch de una estació d' ayguas.

—¿Quí es aquella dama?

—La senyora de dos amichs meus.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obra nova de **Jascinto Capella y Santiago Boy**

EL DINAR DE BODAS

Preu 1 pesseta

JARDINS D'ESPANYA

PER

Santiago Rusiñol

OBRA DE GRAN LUXO AB 40 LÁMINAS EN COLORS

Preu: 40 pessetas

Obra nova

QUAN SE FA NOSA

NOVELA, PER **J. POUS PAGÉS**

Dos tomos, Ptas. 4

Acaba de publicarse

Doña Tecla en Pomotú

Aventuras novelescas, por **JUAN PEREZ ZÚÑIGA**

CON DIBUJOS DE XAUDARÓ

Ptas. 2

Acaba de salir

ANGEL GANIVET

**EL ESCULTOR
DE SU ALMA**

Ptas. 2

AL TRAVÉS

DE LA

ESPAÑA LITERARIA

POR

JOSÉ LEÓN PAGANO

Dos tomos, Ptas. 4

V. Calvo-Acacio

**LOS REYES
MUDOS**

NOVELA

Ptas. 2'50

O'DONNELL | Resumen Bibliográfico

POR **B. PÉREZ GALDÓS**

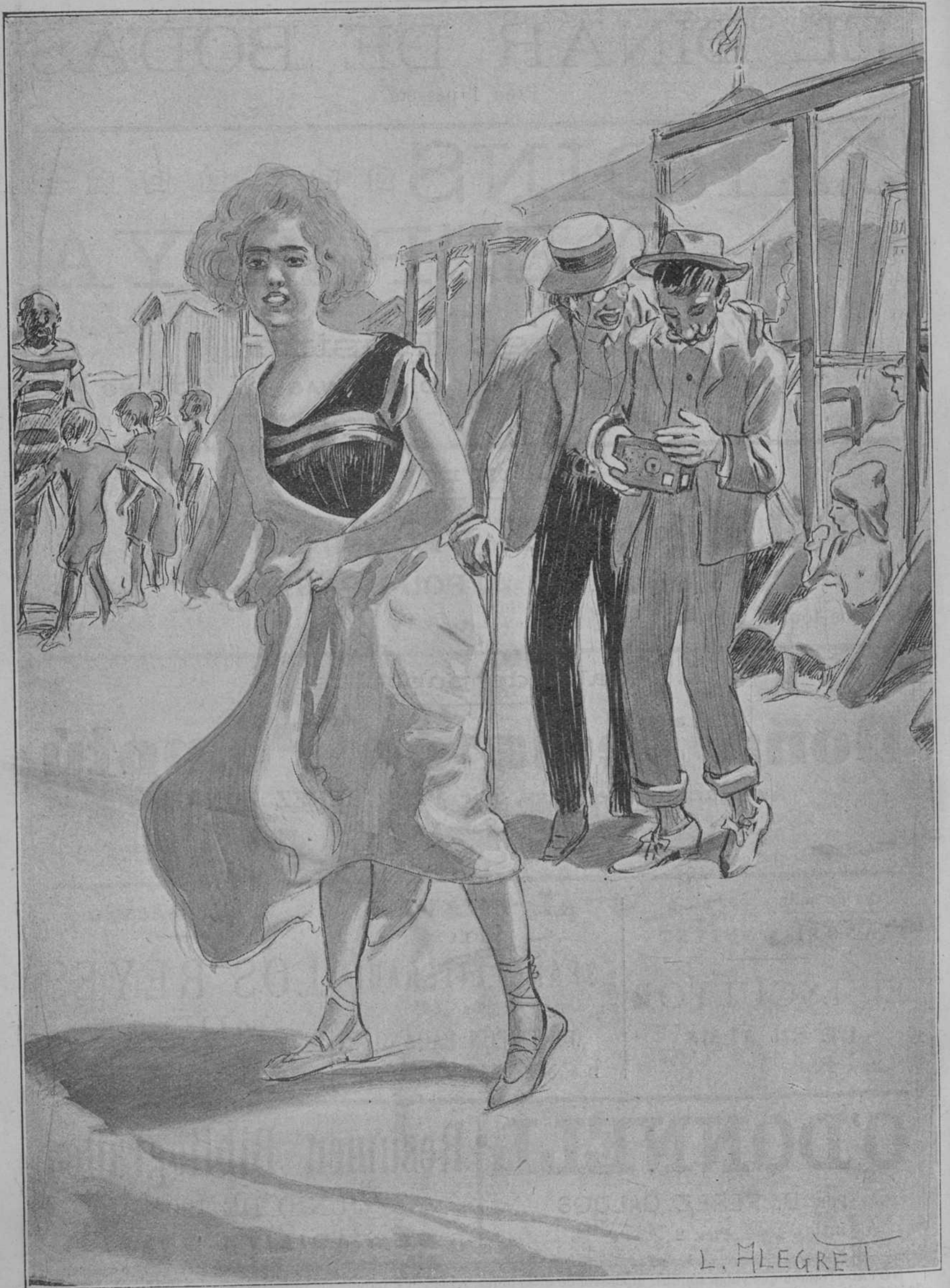
Ptas. 2

JUNIO DE 1904

SE FACILITA GRATIS

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá a volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

INSTANTÁNEAS DE PLATJA

—Primer fem las galerías; després farém la fatxada.